

Sisältää m. m.

Kesän tullen	8
Tärkeä tiedotus	10
Tietoja Erikoishammasteknikkokoulusta	11
Poskihampaiden artikulaatio	12
Morfologiset muutokset ..	16
Urheilua	25
Henkilötietoja	26

Hammasteknikko

27. vuosikerta 1970 N:o 2

KAR

KAR -hammas- kulta

tunnettu
norjalainen
-hammaskulta
-vaativaan tekniikkaan

uutuudet!

	Seos	Pitoisuus 0/100		Brinellikovuus		Sulamispiste C°
		Au	Pt	pehmeä	karkaistu	
ALFA	A-kulta, pehmeä lisänä pienissä taivutuksissa	875	20	60	60	1000
BETA	B-kulta, medium MO-, OD- ja MOD-paikat, erilliset 3/4 kruunut	800	20	95	105	940
GAMMA	C-kulta, kova Voimakkaasti oklusaalisitteiset 3/4 kruunut, pilarit, sillat	775	25	115	160	922
DELTA	D-kulta, erikoiskova Koko- ja osaproteesit, sillat, lingvaali- ja palatinaalituet	740	45	135	215	920

KAP Rasmussen
HAMAR

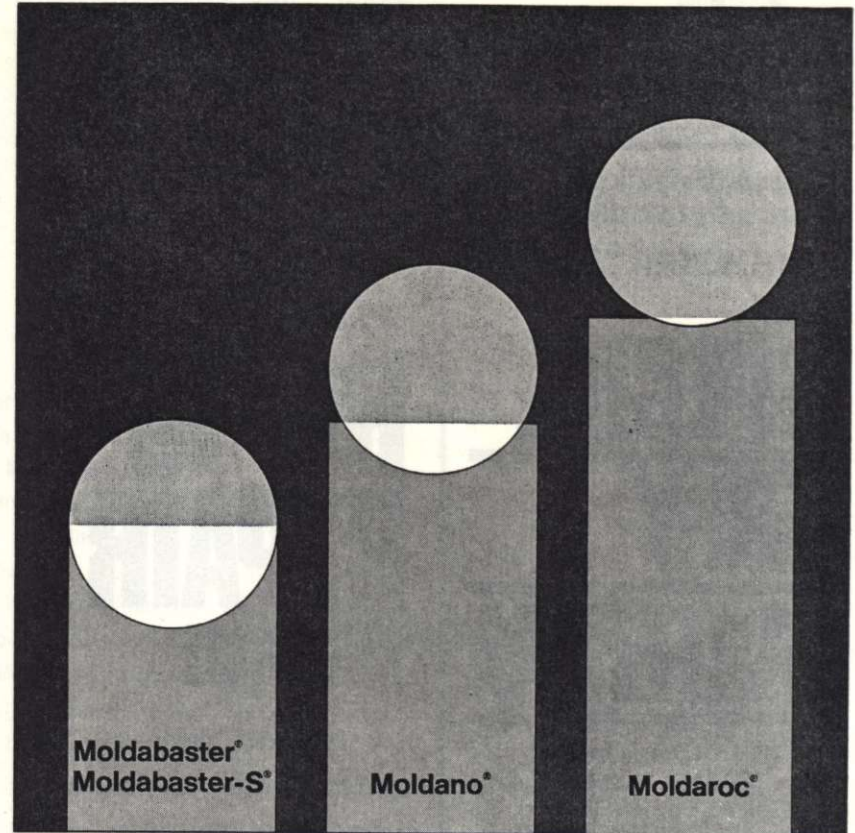
Suomessa:
HAMMAS OY
Kalevankatu 3 A, Helsinki 10
Vaihe 64 36 36

Bayer kipsit

Moldabaster

Moldano

Moldaroc

Utuus

Erikoisalabasterikipsi

erityisesti Moldanoa
varten sovellettu
Nopeasti kovettuva
muunnelma
Moldabaster S

Sininen kovakipsi

Kolminkertainen kovuus
verrattuna alabasterikipsiin
Muodonpitävä,
sileä,
huokoseton pinta

Keltainen superkovakipsi

Erikoisesti inlay- ja
siltatekniikkaan.

Bayer Dental

Maahantuoja
BERNER OY
Et.ranta 4
Helsinki 13

Myynti
Oy Dentaldepot
ja
Hammassväline Oy

2 HUOMATTAVAA UUTUUTTA

Jäljennöslusikan Muotoilutekniikka YKSINKERTAISTA!

de Trey'n

SPECIAL TRAY MATERIAL

Yksilölliset jäljennöslusikat voidaan tehdä nyt 10:ssä minuutissa. Näiden käyttöä suositellaan erityisesti tapauksiin, joissa on korkealle kaartuva suulaki, pieniharjanteinen alaleuka tai osaproteesi. Materiaali luo erinomaisen pohjan kaikentyyppisten jäljennösaineiden käytölle.

Akryyliproteesien korjausaine, joka säästää aikaa!

de Trey'n

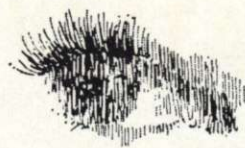
RAPID REPAIR MATERIAL

... sisältää kaiken,
mitä olette toivonut
itsestäänpolymeri-
soituvalta korjaus-
aineelta.

Amalgamated Dental
LONDON · ENGLAND

Suomessa: OY DENTALDEPOT AB

Yhtä hyvä kuin Biodent

Biocron-akryylihammasta on saatavissa tunnetun Biodent-väriasteikon väreissä.

Uusi sävytys — elävä värileikki proteettisesti tärkeällä kärkialueella. Teknisesti ja esteettisesti edullinen konstruktio.

Viimeisten tutkimusten mukaan

uudelleen muodostettu mallivalikoima.

Varma vastustuskyky — niin työstössä kuin suussa esiintyviä rasituksia vastaan.

Bio cron

Uusi Biodent-akryylihammas

Suomessa:

OY DENTALDEPOT AB

Pyytäkää väriskaala ja mallikartta

LUXODENT
VACUUM
NATURADENT
VACUUM
LUXOPALIT CL
KUNSTSTOFF
LUXOPAL CL
KUNSTSTOFF
LUXOPAL
KUNSTSTOFF

ZAHN-FABRIKATION SEIT 1911

Yksin-
myyjä:

hammastarvike oy

Arkadiankatu 12 A
Helsinki 10
Puh. 49 74 77 — 49 07 40

WISIL

KOBOLTTI-KROMI-MOLYBDEENI
metalliseos
Ehdottoman työskentely- ja käyt-
tövarma

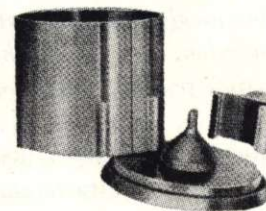
VIDUR

Homogeeninen, joustava kestävä
DUBLISOIMISMASSA

WIDERIT

Vesisekoitteinen VALUMASSA.
Yksinkertainen työskentely.
Kovettuu nopeasti.
Kovat, murtumattomat mallit.
Valumuotti voidaan kuumentaa
ilman metallilieriötä.
Valumuotti helppo purkaa.
Valujälki sileä ja sopivaisuus eh-
dottoman tarkka.

COBALT- CHROM

JUOTE Kromi-Koboltti seoksille.
Sulaa happi/valokaasu liekillä.
Väriinpitävä. Paras tulos omalla
juotospastalla.

CASTOFORM

Muovinen valumuotti lieriö, joka
on helppo irrottaa massan kove-
tuttua. Säästää aikaa ja helpottaa
työtä.

FRIED. KRUPP. VIDIA-FABRIK. ESSEN

Yksinmyyjä:

hammastarvike oy

Arkadiankatu 12 A
Helsinki 10
Puh. 49 74 77 — 49 07 40

Hammas- teknikko

TOIMITUSKUNTA

Päätoimittaja Mauno Elomaa
Os. Henrikintie 27 A 1, Helsinki 37
puh. 455 751

Jäsenet: E. O. Vuori, Kauko Tiainen ja
Lars Nordberg

Kirjoituksia lainattaessa on
lähde mainittava.

SUOMEN HAMMASTEKNIKKOJEN LIITTO — FINLANDS TANDTEKNIKER FÖRBUND r.y.
HELSINKI 10, Arkadiankatu 14 B 30. Puh. 447 123, postisiirto 12690 — Liiton puheenjohtaja
Usko Kari-Koskinen, Saaristonkatu 34 Hämeenlinna, puh. 22 487. Liiton toiminnan-
johtaja Mauno Elomaa, Henrikintie 27 A 1 Helsinki 37, puh. 455 751/719 608. Tavatta-
vissa toimistossa maanantaisin klo 18—19. Taloudenhoitaja merkonomi Arto Salminen.

AVUSTUSKASSA Helsinki 37, Henrikintie 27 A 1. Postisiirtotili 16787. Puheenj. Mauno
Elomaa. Henrikintie 27 A 1, puh. 455 751. Siht. E. O. Vuori, Ulvilantie 23 D 46, puh.
451 814. Avustuskassanhoit. I. Warala, Mannerheimint. 19 A 3, puh. 493 535, kot. 493 331

Kesän tullen

Hidasta on kesän tulo. Koleus jatkuu ja todellinen kesäinen tunnelma on vielä saavuttamatta. Moni on jo aloittanut lomailemisen ja harmittelee kehoa tuuria kesälomaan nähden, kun ei tällä haavaa tarkene muualla kuin saunassa. Mutta on siitä se hyöty, että voi vapaasti ajatella ja kirjoitella kuulumisia.

Alkuvuoden puoliskolla on tapahtunut yhtä ja toista, joista on aihetta mainita. Se osoittaa hyvää toimintaa ja kiinnostusta alamme hankaliin kysymyksiin. Yhtenä hyvin tärkeänä kysymyksenä on suhtautuminen sellaisiin henkilöihin, jotka lakia rikkomalla suorittavat hammasproteettista työtä. Erittäin hyvänä esimerkkinä on oululaisten hammas-tekniikkojen suhtautuminen näihin »mustiin» lain rikkojiin. Siellä tavattiin mies rysän päältä ja viranomaisten toimesta takavarikoitiin tarveaineet ja työkalut. Takavarikoitujen hampaiden määrä oli melkoinen ja erään tunnetun hammasliikkeen edustamia hampaita. Tämä pistää ihmetyttämään kyseisen liikkeen myyntiorganisaatiota, myydessään hampaita näille todellisille puoskareille. Vai eikö ole millään mitään väliä, pääasia on vain, kun saa myydyksi, kuten kyseisen liikkeen myyntimies tuli sanoneeksi! Ihmetellä täytyy suuresti, jos asiat todella näin ovat. Oululaiset tekivät hyvän työn, josta heille lankeaa parhaat kiitokset ja

kyseistä esimerkkiä on hyvä muidenkin seurata. Lisäksi he päättivät olla ostamatta kyseisiä hammasmerkkejä edustavan liikkeen tuotteita. Sillä lailla sitä pitää toimia, niin eiköhän asiat ala pyörimään oikeaan suuntaan. Ammattikuntamme yhtenä pahana riesana on juuri tällaiset henkilöt ja kun me ne saamme kitketyksi pois, tulee se helpottamaan tuntuvassa määrin työskentelyämme puhtaan ilmapiirin saamiseksi alallemme. Käydessäni Lapin poikien kokouksessa, oli henki siellä horjumaton ja varaukseton kannatus tuli oululaisten toiminnalle ja sillälailla bekin alkavat toimimaan, ja samalla se on varoitus hammasliikkeille olla ärsyttämättä laillistettuja hammas-tekniikkoja jos mieli, että liikesuhteet jatkuvat.

Kesän alkajaisiksi valmistui 8 erikoishammas-tekniikkaa Erikoishammas-tekniikkokoulusta. Hammas-tekniikkokoulusta valmistui 14 hammas-tekniikkaa. Toivottavasti heidän nimiluettelonsa saapuu toimituksen käyttöön seuraavaa numeroa varten. Olisihan se mieluisa tapa jäsenkunnalle tiedottaa uusista kolleegoista ja tämänkin lehden palstoilla onnitella heitä ensimmäisen etapin saavuttamisesta.

Vaikka nyt kesä onkin edessä ja juhannuskiireet meneillään, on silti varattava aikaa sen verran, että tulee tämäkin lehti luettua. Onhan tässä lehdessä luettavaa ja monta tärkeää tiedotusta, etteivät ne menisi ohii silmien.

Vielä yksi asia: Tasan vuoden kuluttua on Münchenissä suuri hammasalan näyttely. Aika on ennen juhannusta, tosin vähän kehoon aikaan kiireiden takia. Tätä matkaa on jo aloitettava suunnitella, joista tärkein on majoituksen saaminen. Ennakoilmoitukset auttavat asiaa ja ken on varma lähdistä, antakoon siitä kuulua. Seuraavassa numerossa on enemmän tästä asiasta.

Hyväksi lopuksi itse kullekin, parasta ja virkistävää kesäloman aikaa!

HUOMIOITAVAA

Oletko muistanut suorittaa jäsenmaksusi. Sinulle lähetetty jäsenmaksukortti on voinut unohtua laatikkosi ja jäädä sinne. Ota se sieltä ja suorita maksuvelvollisuutesi ensitilassa.

Oletko huomoinut, että Liitolla on sairausavustuskassa. Sairaus tulee yllättäen ja se vaatii paljon taloudellisia uhrauksia. Kassan jäsenyys on apuna ja se osaltaan vähentää sairauden viemäitä varoja, saathan sieltä sairauspäiviltä korvausta.

Liity siis kassan jäseneksi, osoitteen näet sivulta 8.

TÄRKEÄ TIEDOTUS

Koska edelleenkin on todettavissa, että maassamme on henkilöitä jotka suorittavat hammasteknillistä työtä ja joilla ei ole oikeutta siihen ja kaikkein vähiten tehdä sitä suoraan yleisölle. Tämän johdosta on vihdoinkin saatava selville kaikki nämä mustan työntekijät ja ne ilmoitettava viranomaisille toimenpiteitä varten. Myöskin heistä on saatava laadituksi luettelo, joka lähetetään kaikille hammasalan liikkeille, että he voisivat kieltäytyä myymästä tarvikkeita näille luvattoman työn tekijöille. Me puolestamme kieltäydymme ostamasta tarvikkeita sellaisesta liikkeestä, joka kannattaa mustia tekijöitä. Mustia tekijöitä ovat ne, jotka eivät ole laillistettuja hammasteknikkoja ja siitä huolimatta tekevät hammasteknillistä työtä ja siten rikkovat hammasteknikon toimen harjoittamisesta annettua lakia.

Nyt vetoamme laillistettuihin hammasteknikoihin, että he seuraisivat tilannetta eri puolilla maamme ja lain rikkojan ilmaantuessa ottaisivat selville asianomaisen nimen ja osoitteen, sekä mikäli mahdollista käytettyjen hampaiden merkit ja mistä hampaat on hankittu. Nämä tärkeät tiedot on sitten lähetettävä Suomen Hammasteknikkojen Liitolle, lähettäjän nimeä ei julkaista. Olemme saaneet jo erään tapauksen selville, hammasmerkit ja hampaita tuottavan liikkeen. Tarkoituksemme on tiedoittaa näistä laboratorioille myöhemmässä vaiheessa.

Meidän laillistettujen velvollisuus on omalta osaltamme valvoa oikeuksiamme ja saattaa vastuuseen lain rikkojat. Tämä tapahtuu ilmoittamalla heidät Liitolle. Tarkistamme kaikki ilmoitukset Lääkintöhallituksesta, laillistetuista hammasteknikoista pidettävästä luettelosta.

Toiminnanjohtaja

MERKKI RINTAAN!

**Suomen Hammasteknikkojen Liitto r.y:n rintamerkkejä
saatavana jatkuvasti rahastonhoitajalta**

ERIKOISHAMMASTEKNIKKOKOULUN TULEVASTA TOIMINNASTA JA KURSSILLE AIKOVILLE TIEDOKSI.

Yhdeksäs jatkokurssi päättyi 4. 6. ja seuraava eli kymmenes kurssi alkaa 3. 8. -70, jolle kurssille tulijat on hyväksytty.

Sen sijaan seuraavan kurssin alkaminen riippuu siitä, tuleeko tarpeeksi pyrkijöitä. Että tämän saisimme selville, on jokaisen v. 1971 aikana kurseille aikovan ilmoitettava siitä Suomen Hammasteknikkojen Liitolle, os. Arkadiankatu 14 B 30 Helsinki 10 tai toiminnanjohtajalle. **Vastaukset on lähetettävä heinäkuun 1970 loppuun mennessä tai mieluiten ensitilassa.**

Tämä toimenpide on sikäli tärkeätä, että saatujen vastausten perusteella ratkeaa koulun käyttötarkoitus. Jatketaanko edelleen erikoishammasteknikkojen koulutusta, vai suunnitellaanko koulutilojen käyttöä muuhun tarkoitukseen.

Siis v. 1971:n aikana kurseille aikovien on nyt ilmoitettava tulonsa ennakkojärjestelyjen takia.

M. Elomaa

VALMISTUNEITA ERIKOISHAMMASTEKNIKKOJA

Erikoishammasteknikkokoulun IX jatkokurssi on päätynyt, josta valmistui seuraavat kahdeksan: Lars Lundell, Anja Tuurna, Pentti Antikainen, Tapio Hovila, Kauko Poikolainen, Jarl-Johan Ehrnstedt, Reino Peltonen ja Kalervo Ingalsuo. — Heillekin parhaimmat onnittelut ja lykkeä tykö!

Poskihampaiden artikulaatio

Dr. med. dent. *Honorato Villa A.*,
Mexiko

Käännös: *Dental Laboratory Review.*

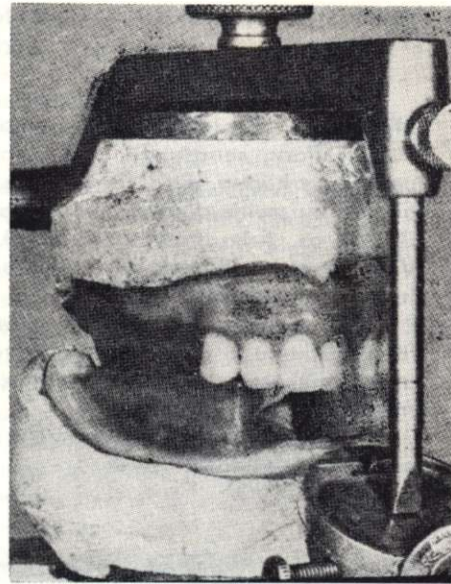
Kokopurennassa tuottaa poskihampaiden moitteettoman artikuloinnin aikaansaaminen edelleen vaikeuksia niin opettamisen kuin oppimisenkin kannalta. Yksinkertaisin asetustekniikka on mielestäni seuraavassa esitettävä menetelmä artikuloinnin aikaansaamiseksi kokoproteesitapauksissa. Kuvien ja selostettujen työvaiheiden numerot vastaavat toisiaan.

1. Yläetuhampaat asetetaan ensin huomioonottaen esteettiset vaatimukset. Ylä- ja alakaavioiden vahavallit tasataan niin, että ne ovat tarkoin vastakkain. Senjälkeen leikataan (tai sahataan) esimerkiksi messinkipelistä tarkoin oheisen piirroksen mukainen ja kokoinen apuväline. Tämän »levyn» 4 ulkonevaa kärkeä käännetään pihdeillä suoraan kulmaan, — kaikki kärjet samaan suuntaan.

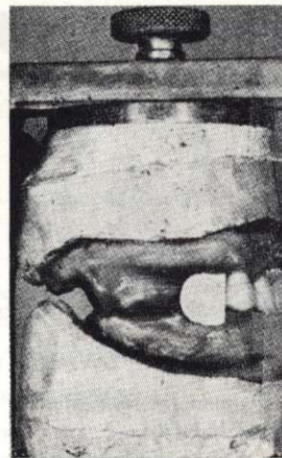

2. Tämä apulevy kiinnitetään vahareunoihin kuvan 2 osoittamalla tavalla siten, että ylimmäiset terävät kärjet painetaan tiukasti yläkaavion reunaan kiinni.

3. Senjälkeen suoritetaan eteenpäinliukumisliike (praecentraaliliike) siten, että pidämme artikulaattorin yläosaa kädessä samalla painaen yläkaavioon kiinnitettyä apulevyä peukalolla. Liikkeen seurauksena piirretty alakuvion vahavalliin kaksi uraa.

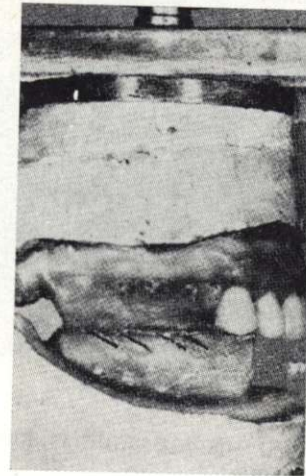
Kuva 1.

Kuva 2.

Kuva 3.

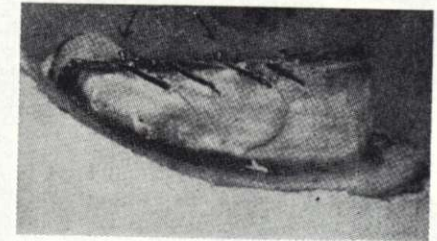
Kuva 4.

4. Apulevy siirretään senjälkeen kauemmaksi taakse ja tehdään jälleen samanlainen liike. Alakaavioon syntyy kaksi uraa lisää.

5. Alakaavion vahavallin okklusiopintaan työnnetään 2 tai 3 lämmitettyä nastaa. Nastat kiinnitetään

Kuva 5.

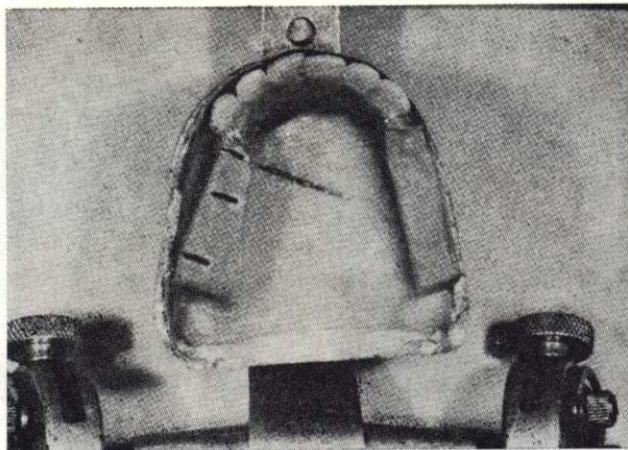
Kuva 6.

hieman lingualisuuntaan vahavallin reunasta sen keskikohtaan päin (katso kuvaa).

6. Vahan jäähtymisen jälkeen lyhennetään nastat siten, että 1—2 mm nastoista pistää esiin vahareunasta.

7. Okklusioasennosta suoritetaan tämänjälkeen sivuliike, jolloin yläkaavion vahavalliin, — sen okklusiopintaan, — piirtyy lateralisuuntaan 3 uraa. Jatkamme ensimmäistä uraa vielä kitalaen suuntaan, sillä tarvitsemme tätä peruslinjaa työn jatkovaiheissa.

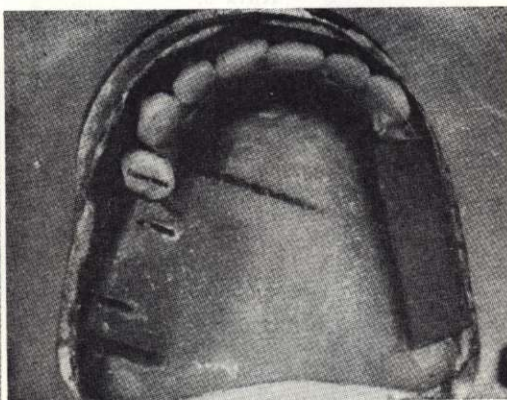

Kuva 7.

Kuva 8.

8. Ensimmäinen yläpremoalaari asetetaan nyt siten, että sen etummainen liukupinta (protrusive incline) on yhdensuuntainen ensimmäisen uran kanssa alakaaviossa. Eteenpäinliukemisliikkeessä alamolaarien mesiaalikuspien liukupinnat koskettavat vas-

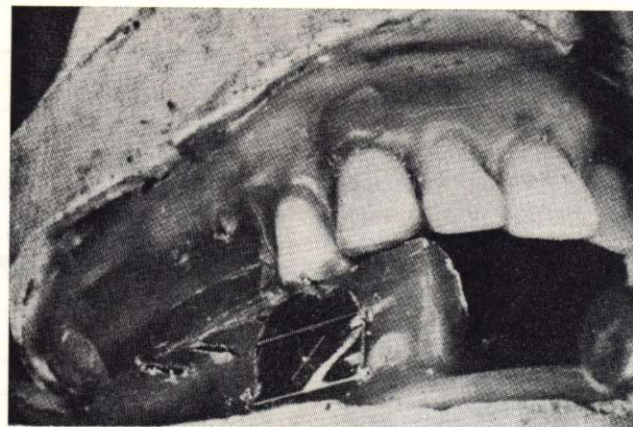

Kuva 9.

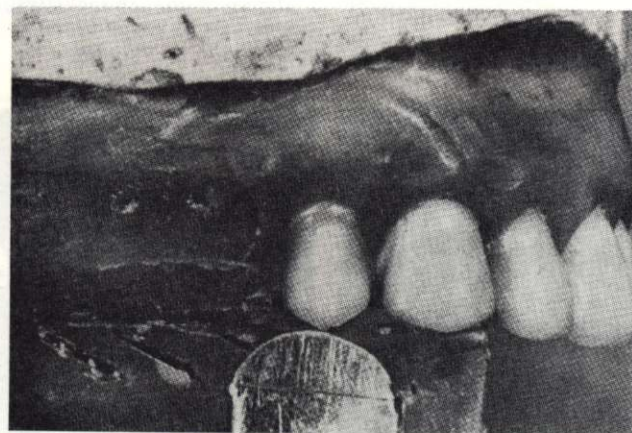
taavien ylämolaarien distaalikuspien liukupintoja.

9. Yläpremoalaarien linguaalikuspin kärjestä piirretty linja asetetaan samansuuntaiseksi kuin yläkaavion vallissa olevat okklusiourat (nastojen piirtämät).

10. Jotta voisimme tarkastaa liukupinnan kaltevuuden (kuspikaltevuus) liikkeissä, kiinnitetään apulaite kuvan osoittamalla tavalla alakaavion reu-

Kuva 10.

Kuva 11.

naan. Premolaarin keskiuran tulee olla alakaavion vahavallin bukkaalipinnan yläpuolella. Apulaitteen kuperan sivun täytyy koskettaa liukupinnan suoraa osaa lähellä keskiuraa (fossaa) (katso kuvia 10 ja 11).

Sivuliikkeet käsittävät oikeastaan

k a k s i liikettä, nimittäin työpuolella ja balanssipuolella. Kun sivuliikkeen aikana työpuolen kuspit ovat kontaktissa keskenään, niin toisella, siis balanssipuolella kontaktissa olevat kuspit muodostavat tasapainon.

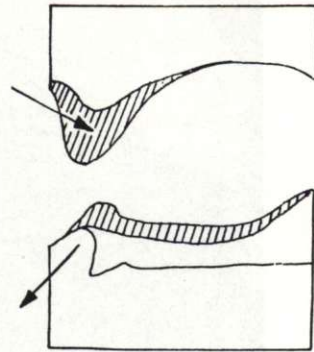
Jatk. seur. num.

**Morfologiset muutokset
vanhenevan ihmisen
purennassa**

(Jatkoa)

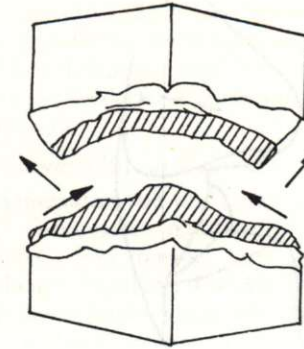
nen potilaan suussa ovat potilasta hoitavien stomatologian pulmia, — mutta näistä seikoista mahdollisimman hyvin perillä oleva hammasteknikko voi omalta osaltaan edesauttaa hoitavan lääkärin pyrkimyksiä.

Kuvassa 7 nähdään esimerkkitaipauksena, missä normaali abraasio (kuluminen) esiintyy tyypillisimpänä.

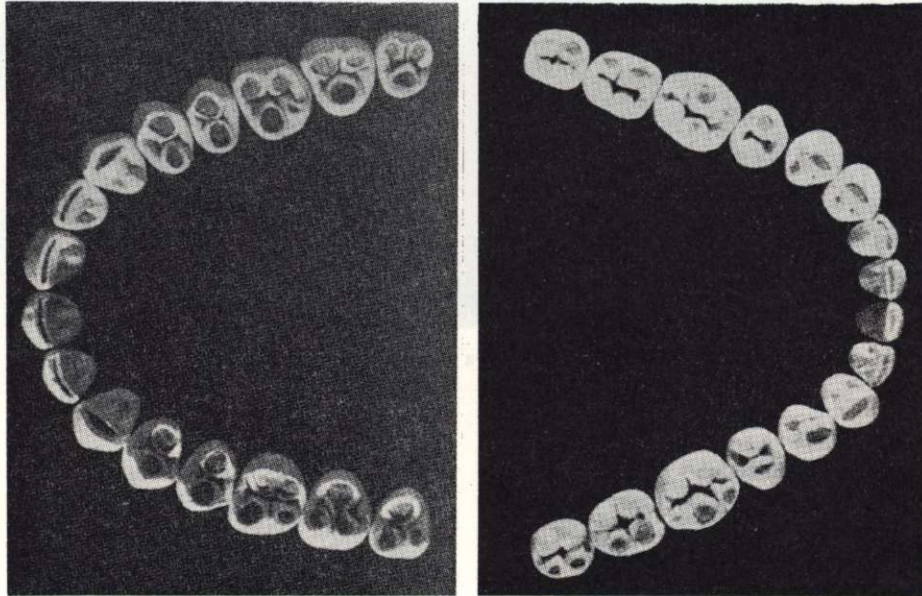
Kuva 6 a.

Aineen katoa alveolijatkkeissa ja os maxillare et mandibularissa vanhalla potilaalla.

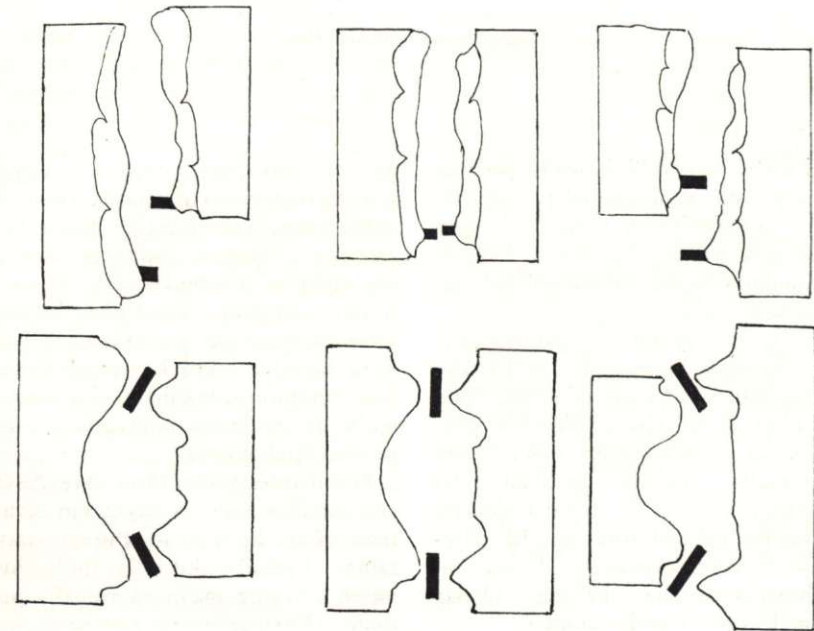
Kuva 6 b.

Aineen katoa voimakkaassa atrofiassa.

Kuva 7.

Normaali kuluminen tasapurennassa.

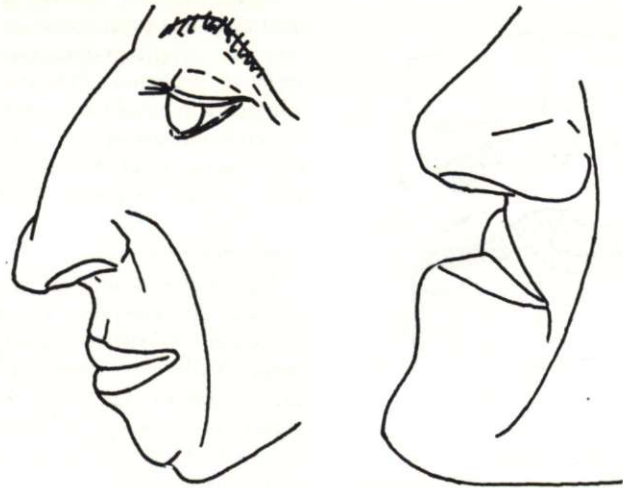
Kuva 8.

Kuvat ylhäältä alas: prognatia, normaali progenia.

Tarkasteltaessa kuvaa 8, voimme erottaa kolme tunnusomaista purentatyyppiä, — prognatia, normaali purenta ja progenia. Puhuttaessa morfologisista muutoksista, on huomattava, että muutokset sivu- ja takahammasalueella ovat biotekniseltä kannalta erittäin suuresta merkityksestä.

Ienanomaliaita.

Tarkastelun kohteina pääasiallisesti kaksi poikkeavaa kristasuhteissa, — toinen on ristipurennallinen progenia. Tällöin paranemisprosessin aikana alaleuan krista on kaareltaan yläkristaa suurempi. Tilanne on prooteettisesti kuitenkin suhteellisen helposti ratkaistavissa. →

Kuva 9.

Vertailutapaukset: Prodentia, jossa alaleuka negatiivinen (a) ja progenia, jossa alaleuka positiivinen (b).

Toinen esimerkki käsittää prognatia-tapausta avopurennalla. Molemmille tapauksille on yhteistä se, ettei sellaisella purennalla voida käyttää etuhammasaluetta toiminnallisesti tehokkaalla tavalla.

Tällaisten proteesien pureskelukyky perustuu oikeastaan pelkästään toimintaan sivuhammasalueella. Näin on ollut ja on yhä edelleenkin protetiikassa tapahtuneesta kehityksestä huolimatta. Tällaiset potilaat ovat säilyttäneet sivu- ja takahampaansa ja näiden tuhouduttua on silti säilynyt voimakasrakenteinen krista, — etuhammasalueella kristan ollessa voimakkaasti resorboitunut.

Gysi on jo vuosikymmeniä sitten ollut sitä mieltä, että yli 80%

kaikista kokopurentatapauksista täytyy asettaa ristipurentaan. Tätä silmälläpitäen konstruointiin hänen toimestaan erikoisesti ristipurentaa varten omat takahammasarjat, — ristipurentahampaat. Nämä eivät kuitenkaan saavuttaneet hyväksymistä kailkilta tahoilta, vaan käytettiin tavallisia Anatoform-takahampaaita asettamalle ne vaihtaan päinvastoin kuin normaalipurennassa.

Huomautettakoon tässä yhteydessä, että tänäkin päivänä käytetään aivan liian vähän hyväksi ristipurenta-asettelua. Pyritään keinolla millä hyvänsä aikaansaamaan »normaali» purenta. Ristipurentaan asetetussa kokopurennassahan on vain 26 hammasta, eikä tekniikko voi aina olla var-

ma siitä, hyväksyykö hammaslääkäri tällaisen ratkaisun. Oman pienen pulman muodostaa myös laskutus, jonka mukaan kokopurennan laskutussummaan on sisällytetty nimenomaan 28 hammasta.

Kristasubteiden analysointia

Hampaaton suu on, kuten tiedämme, jatkuvasti muuttumisprosessin alainen. Sitä mukaa kun ihminen vanhenee, tapahtuu fysiologista rappeutumista myös purentaelimessä, joten »proteesihuolto» vuosiksi jopa vuosikymmeniksi eteenpäin on mahdollisuus. Potilaat on saatava käsittämään, että tilanteen jatkuva seuraaminen on erittäin tärkeää ettei ajanmittaan sopimattomiksi tulevilla proteeseilla aiheutettaisi nopeutettua proteesialustan rappeutumista.

Yhteenvetona voidaan mainita, että poikkeamia normaalista kristasuhteesta ja hampaiden keskinäisestä suhteesta ovat: prognatia, progenia ja avopurenta sekä ristipurenta, kärkipurenta ja prodontia.

Tarkastelemalla sivulta erilaisia alaleukoja saadaan käsitys eri tilanteista. Bioteknisen tarkastelun avulla voimme myös erottaa »hakkaavan» sekä »jauhavan» purennan. Avopurenta, prognatia ja kärkipurenta ovat tyypillisiä esimerkkejä »hakkaavasta» purennasta. Teknillinen ratkaisu tällaisissa tapauksissa on löydettävissä »Hallerin asettelumenetelmästä».

Määrätynlainen viimeisten molareiden asettelutapa estää proteesin siirtymisen paikaltaan puremis- ja nielemisliikkeiden aikana. Viimeiset molaarit asetetaan niin, että niiden purupintataso tulee suoraan kulmaan ohimolihasen (m. temporalis) liikkeen suuntaan nähden (katso kuvaa 10).

Ohimolihas vetää jännittyessään tällaisen hampaanasettelun ansiosta ylös ja taaksepäin. Joka sulkeutumisliikkeen aikana proteesilevy painuu dorsaalisesti kitlaen takaosaa vastaan, joten proteesin stabiliteetti puremalikkeiden aikana paranee huomattavasti.

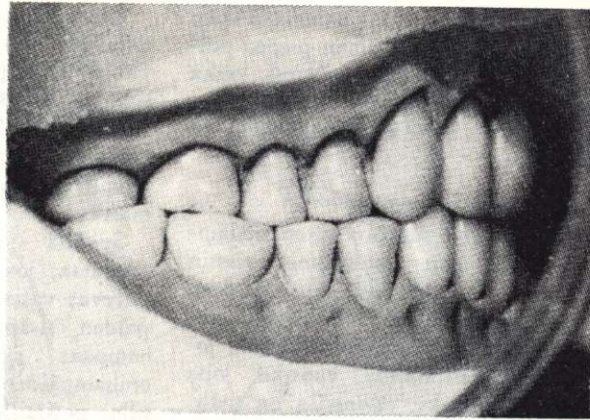
Syvällä purennalla tarkoitetaan purentaa, jossa alaleuan etuhampaat purevat vastaavien yläleuan etuhampaiden sisäpuolelle. Usein alaetuhampaat jäävät kokonaan yläetuhampaiden peittämiksi. Tällaisilla potilailla on ominaista lyhyt ylähuuli ja eteentyötyvä alveoliharjanne, joten puhuttaessa ja nauraessa huomattava osa ikenistä on näkyvissä.

Epäedullinen fyysionomis-esteettinen vaikutus on tällaisissa tapauksissa otettava huomioon jo purentaa otettaessa ja hampaita valittaessa. Kaa- vioiden vahavallit on alunperin tehtävä mataliksi ellei minkäänlainen purennan korottaminen ole mahdollista.

Kuvassa 11 nähdään sagittaalinäkymät kolmesta hampaattomasta suun tapauksesta. Purentaa ei näissä tapauksissa ole korotettu keinotekoisesti. a) normaali kristojen välinen etäisyys 22 mm. b) tyypillinen vanhuus-atrofiatapaus. Huomaa sekä ylä- että alaleuan kristojen olemattomuus. c) Tässä tapauksessa ei luonteenomaista atrofiaa voi yhtä selvästi havaita, koska potilaalla on omassa hampaistossa ollut syvä purenta ja voimakasrakenteiset alveoliharjanteet.

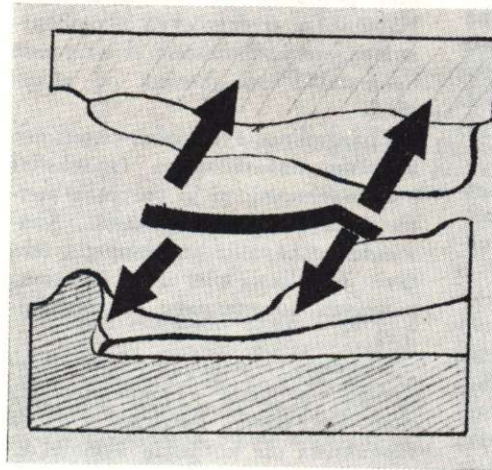
(Kuvat seuraavilla sivuilla.)

Kuva 10 a — e.
Hallerin asetteultapa.

Kuva 10 a.

Haller-asettelu viimeisen mol.
kohdalla sekä matalakuspiset
sivuhampaat.

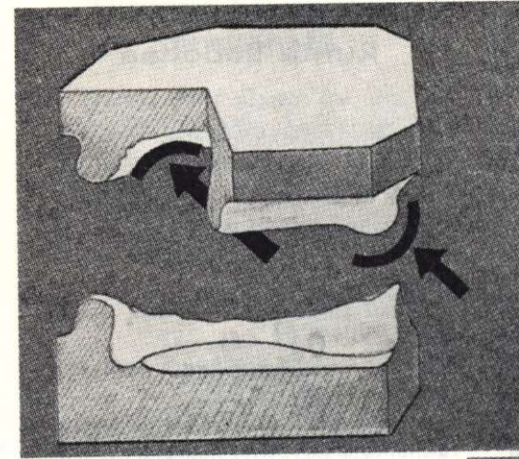
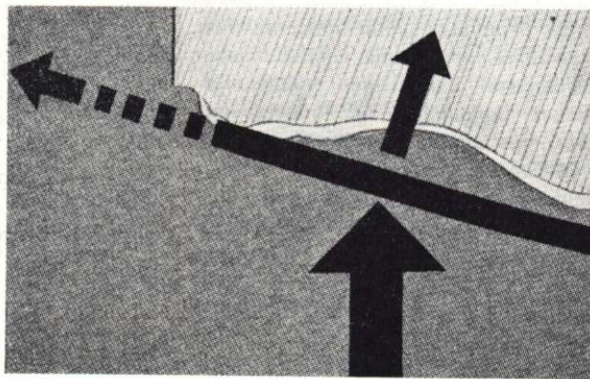

Kuva 10 b

Haller menetelmä kaavamaisesti
esitettyinä.

Kuva 10 d →

Epädulliset staattiset
olosuhteet yläleuassa.
Kristojen etäisyys toisis-
taan edessä 3 kertaa suu-
rempi kuin takana. Pu-
rupaine (paksu nuoli)
kohdistuu vinosti tasoa
vastaan työntäen pro-
teesia paikaltaan (nuoli
vasemmalla).

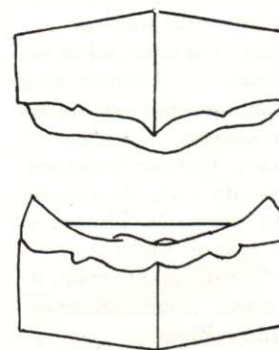
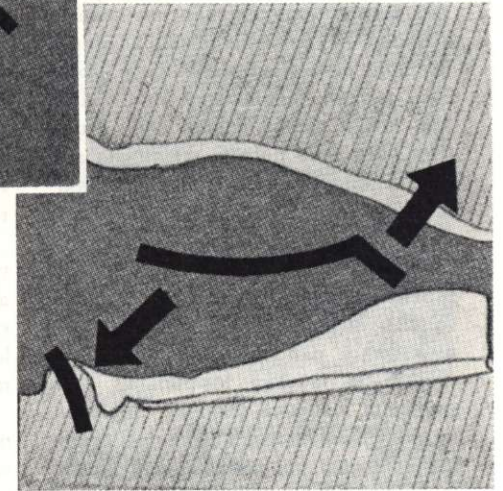

Kuva 10 c

← Jos kitalaki on syvä ja tubera ma-
xillae on voimakkaasti kehittynyt
ei Hallerin menetelmä ole paikal-
laan.

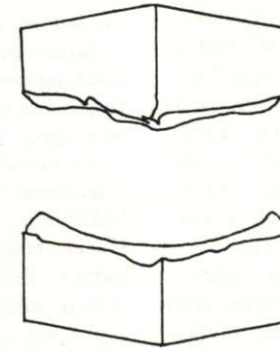
Kuva 10 e →

Halkileikkaus sagittaalisuunnassa
samasta tapauksesta. Puremisvoima
bioteknisesti ohjattu Haller-mene-
telmän mukaan.

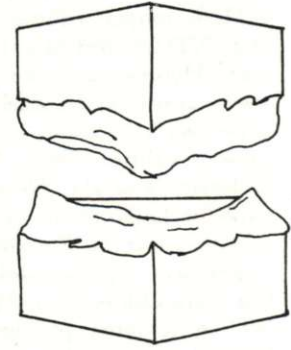
Kuva 11 a

Normaali kristaetäisyys
22 mm.

Kuva 11 b

Vanhuusatrofian aikaan-
saamaa aineenhäviötä.

Kuva 11 c

Sama tilanne, mutta poti-
laalla ollut aikaisemmin
syvä ylipurenta.

Pohjoismaiden huomi- onosoitus Suomelle

NTU, *Nordiska Tandtekniker Union* — Pohjoismaiden Hammas-
teknikkojärjestöjen Keskusliitto piti
vuosikokouksensa Kööpenhaminassa
5.—7. 6. Vuosikokouksessa käsitel-
tiin tavanmukaisten sääntömääräisten
asioiden lisäksi, yhtenäisen koulutus-
ohjelman aikaansaamiseksi pohjoismai-
den kesken hammas-
teknikkokouluihin, koska todettiin että esim. Ruot-
sissa valmistuu kolmea eritasoista am-
mattimiestä ja näistä heikkommat kär-
sivät työttömyydestä, kun taasen hy-
västä ammattimiehestä on puutetta.
Hyvän yhtenäisen ammattitason saa-
miseksi on koulutus saatava saman ta-
soiseksi, niin kestoajaksi kuin vaati-
muksiinkin nähden kaikkiin pohjois-
maihin ja saatava loppumaan kau-
palliselta pohjalta lähtevä koulutus-
muoto. Keskustelun aiheena oli myös-
kin erikoisen pohjoismaisen tutkimus-
ja kokeilulaboratorion aikaansaami-
nen, jossa olisi mukana myös NTU.
NTU:n johtoa valittaessa todettiin,
että NTU:n päämaja tulee sijaitse-
maan Helsingissä, koska puheenjohta-
jaksi valittiin Usko Kari-Koskinen ja
pääsihteeriksi Mauno Elomaa. Halli-
tuksen valittiin lisäksi Lars Lundell
ja Ilmari Waarala. Tilintarkastajiksi
valittiin Jouko Waire ja Pekka Sini-
salo sekä varalle Kauko Tiainen.

Seuraava NTU:n kokous päätet-
tiin pitää Oslossa v. 1971. Näin lähti
NTU:n toiminta pyörimään suoma-
laisten hoidossa, tähän asti se oli ollut
ruotsalaisilla.

M. Elomaa

Jatkokoulutustoimi- kunta tiedottaa

Hammasteknikkopäivien kutsun
yhteyteen sijoitettuun tiedusteluun
vastasi kaikkiaan 179 osanottajaa.

Esitelmiä toivottiin eniten, 120 oli
kiinnostunut tästä muodosta jatko-
koulutusta.

Kursseja, eli syvällisempää aihe-
seen tutustumista toivoi 77.

Työkursseja, tehokkainta koulutus-
ta halusi 75 vastanneista.

Aiheet, joista yllämainittuja koulu-
tusuotoja toivottiin jakautuivat seu-
raavasti:

Kultatyöt 90; attachmentti kulta-
työt 89; kokoprotetiikka 89; suun
anatomia 71; oikominen 63; valetut
rankaproteesit 59; kultaposiini 54;
leuanmurtumat 48; aineoppi 40; kera-
miikka 36.

Vastausten perusteella voi tehdä
mielenkiintoisia päätelmiä, mutta ai-
nakin se tuli selväksi, että itsensä ke-
hittäminen on niin monen hammas-
teknikon tavoitteena, että ohjelmoita-
va jatkokoulutus on tarpeellista.

Jatkokoulutustoimikunta onkin ko-
kouksessaan antanut työkurssien yms.
järjestelyjen ammattimme eri alojen
edustajille seuraavasti:

Kultatyökurssit: Gunnar Koskinen;
attachmenttikurssit: Lars Nordberg;
kokoprotetiikkakurssit: M. Elomaa ja
Harry Hägg; valetut rankaproteesi-
kurssit: Sulo Nurto; oikomiskurssit:
Aarno Salmelainen; leuanmurtumasi-
doskurssit: Anders Blom.

Kurssitoiminta on tarkoitus aloittaa
syyskesällä, postittamalla ohjelma
tarkkoine aikoihin.

Sihteerit Lars Nordberg

Tilastoa hampaiden teettäjistä

Yleensä eivät tilastot ole niitä hu-
paisimpia luettava. Ammattimiehille
ne tosin kertovat paljonkin ja joko
vahvistavat tai sitten muuttavat en-
tisiä käsityksiä.

• ÄLÄ NUKAHDA

• AJATTELE

Et kai halua sulkeutua omiin ammatilli-
siin vaikeuksiin, kun hyvin tiedät, että
on olemassa S.H.L., joka on samoissa
vaikeuksissa kamppailevien hammas-
teknikkoiden yhteenliittymä sekä sen
toiminnan tarkoituksena on poistaa
kaikki yhteiset vaikeudet ommatis-
tamme.

Käy Liiton kokouksissa ja julkituo roh-
keasti omat ajatukset!

Tee Liiton hallitukselle ehdotuksia toi-
mintasuunnitelmista!

Suunnittele alaostaston perustamista
paikkakunnallesi. Ota yhteys Liittoon.

Allaolevaan tilastoon on otettu po-
tilaskorteista 100 hampaiden teettä-
jää, joiden perusteella tilastointi on
sitten suoritettu.

Tavanomaisten tietojen lisäksi on
kortteihin merkitty omien hampaiden
poisto-aika (saatu siis paranemisaika)
ja kauanko vanhoja tekohampaista on
käytetty ennen uusien tekoa.

On vielä huomattava, että nämä
havainnot on tehty keskisuuressa maa-
seutukaupungissa ja esim. Helsingissä
olisi tulos hieman toinen.

Tilastosta ilmenee, että naispuolisia
hampaattomia on hieman enemmän
— prosenttiluku 55 % miesten 45 %
vastaan.

Potilaista oli maaseudulta 64 % ja
kaupungista 36 %. Alle 30-vuotiaita
oli kaikista potilaista 10 %; 30—40-
vuotiaita 15 %; 40—50-vuotiaita 35
%; 50—60-vuotiaita 10 %; yli 60-
vuotiaita 25 %. Vanhin potilaista oli
77-vuotias.

Ammattijakautuma oli seuraava:
Maanviljelijöitä 28 %
Työläisiä 10 %
Henkisen työn tekijöitä .. 9 %
Eläk., kotirouvat yms. .. 24 %
Ammattilaiset (rautatie-
myyjät jne.) 29 %

Parantumisaika oli seuraava:
Alle 2 kk 34 %
2—6 kk 62 %
6 kk — 1 vuosi 6 %
1—5 vuotta 14 %
Yli 5 vuotta 4 %
Vanhin parantumisaika 10 vuotta!

Vanhoja proteeseja oli pidetty:
Alle 5 vuotta 10 %
5—10 vuotta 18 %
10—20 vuotta 36 %
20—30 vuotta 10 %
Yli 30 vuotta 6 %

IAZ:n hallituksen kokous 1. – 3. 5. Brysselissä

Hammasteknikkojen kansainvälisen työyhteisön hallituksen kokous pidettiin Brysselissä, Belgiassa. Liittoamme edusti kokouksessa puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja. Mainittakoon, että toiminnanjohtaja on IAZ:n hallituksen vakinainen jäsen.

Kymmenen Euroopan maan hammasteknikkojen edustajat kokoontuivat pohtimaan ammattinsa kehitysmahdollisuuksia ja tekemään päätöksiä kansainvälisen järjestönsä toimintasuunnitelmaksi. Kuultiin eri jäsenmaiden edustajien tilanneselostuksia,

Sellaisia potilaita, joille tehtiin toiset hampaat ja sellaisia joille ne tehtiin ensi kertaa oli yhtä paljon, eli 50—50.

Tilastomme ilmoittavat, että potilaamme on keskimäärin 45-vuotias nainen, kotoisin maalta ja ammatiltaan maanviljelijä (emäntä).

Prantumisaika ennen uusien hampaiden tekoa oli 2—6 kuukautta tai vanhoja proteeseja oli pidetty 15 vuotta ennen uusien tekoa.

Ossi Polari

Maassamme ei tietääksemme ole laadittu tilastoa tekohampaiden käyttäjistä ym. tiedoista. Nyt kun on alkuun päästy, on sitä syytä jatkaa. Tämä on helppoa käyttämällä kortistoa avuksi. Seuratkaapa esimerkkiä ja lähettäkääpä niitä toimitukselle tilastojen säilyttämiseksi ja myöhemmässä vaiheessa yhteenvedon laatimiseksi.

Toimitus

joista voitiin todeta, että ammattikuntamme kautta linjan on tavoittanut julkisuutta ja näin tullut suuren yleisön tietoisuuteen ja saanut yleisen tunnustuksen ja hyväksymisen. Suomen tilanneselostuksen antoi liiton puheenjohtaja.

Kokous torjui päättäväisesti monien hammaslääkärijärjestöjen pyrkimykset saada hammasteknikot kokonaan hammaslääkäreistä riippuvaiseksi ammattikunnaksi, jolla ei olisi suoraa kontaktia suureen yleisöön.

Kokemuksista niistä maista, joissa hammasteknikot itsenäisesti valmistavat suoraan potilaille hammasproteeseja, on kansainvälinen hammasteknikkojen työyhteisö antanut seuraavansisältöisen julkilausuman:

»Erikoishammasteknikot voivat itsenäisinä hammasproteetikoina tehdä asiakkaalleen paremman ja halvemmalla tekohampaat kuin hammaslääkärit. Kaikissa maissa, joissa lailistetut hammasteknikot työskentelevät suoraan potilaiden parissa ovat terveydenhoitoviranomaiset voineet kiistatta todeta heidän toimivan vahinkoa tuottamatta kansanterveyden hyväksi.

Tyydytyksellä voidaan todeta, että yhä enemmän tunnutaan oivaltaneen ajatus, että hammasterveydellinen käsittely kuuluu hammaslääkärin toimintapiiriin, hammasproteesien huolehtiminen vastaavasti erikoishammasteknikolle.

On myös otettava huomioon yksityisen potilaan päätävä valta, sillä ei voida kieltää mahdollisuutta hakeutua erikoishammasteknikon hoitoon, jos potilas pitää tätä sopivana ammattimiehenä.»

U. K-K.

URHEILUA

Hyvä tulla urheilemaan

SHL:n kesäurheilupäivät pidetään Kotkassa 29.—30. 8. 1970. Lajeina ovat: yleisurheilu, uinti, keilailu ja lentopallo, joka on kaupunkien välinen.

Kokoontuminen ja kilpailujen alkaminen 29. 8. 1970 klo 12.00 Puistolantien urheilukentällä. Illanvietosta ja palkintojen jaosta (meriristeilyn aikana) ja muista suorituspaikoista ilmoitetaan myöhemmin.

Ennakoilmoitukset 22. 8. mennessä (paikkojen varaamisen takia): H-Lab. A. Vanhanen, Kymenlaaksonkatu 13 B 28, puh. 13 828 Kotka, tai H-Lab. E. Marttila, Kaivokatu 18 A, puh. 13 892 Kotka.

H y v ä ä t u u l t a !

Hiihtotapahtuma Maarian Paimalassa

Turkulaisten »nikkarien» lylynlykiäiset pidettiin tänä vuonna Maarian Mahdin uudella hiihtomajalla maaliskuun 14 päivänä. Kaunis aurinkoinen päivä ja hyvä keli saivat liikkeelle turkulaisia peräti 16 henkeä. Tarkkojen voiteluseremonioiden ja »hermokerrosten» jälkeen päästiin kilpailukin alkamaan. Ladulla, metsän siimeksessä käytiin kamppailuja keskinäisestä paremmuudesta. Vielä viimeisellä pelto-osuudella sai paikalle kerääntynyt yleisö nähdä muutamia ankaria loppukirejä. Tulosten laskun jälkeen selvisi, että Markku Selin oli voittanut ajalla 19.33,2 ja kaikki muuskin olivat selvinneet taipaleesta alle puolen tunnin. Hiihdon jälkeen

riitti saunassa kaljaa ja kommentteja. Sekä saunan että kaljan tarjosi Saurodent ja Hammasväline puolestaan huolehti kahvista ja palkinnoista. — Lausumme heille parhaat kiitoksemme. *T. S.*

Yleinen sarja 5 km

- 1) Markku Selin, TYHL, 19.33,2;
- 2) Hannu Moberg, TYHL, 20.08;
- 3) Markku Laakso, Lab. Aro, 20.44,8;
- 4) Sergei Malanin, TYHL, 22.45,4;
- 5) Jukka Uusaho, Corodent, 23.18;
- 6) Lasse Höglund, Lab. Palonen, 24.57;
- 7) Raimo Lehtonen, TYHL, 25.08,8;
- 8) Jukka Aro, Corodent, 26.12,6;
- 9) Matti Uusaho, Corodent, 28.18,8;
- 10) Keijo Kivelä, Corodent, 29.13,2.

Ikämiehet 5 km

- 1) Allan Heinänen 21.01;
- 2) Reino Vaaja, TYHL, 26.13,8;
- 3) Tuukka Saarikko, TYHL, 27.48,2.

Yli-ikämiehet 5 km

- 1) Yrjö Lehtinen 25.24,6;
- 2) Urpo Piekäinen 27.20,6.

Kuvassa Hammasvälineen lahjoittaman kiertopalkinnon lopullisesti omakseen voittanut TYHL:n hammasteknillisen laboratorion joukkue. Nimet vasemmalta: U. Pietikäinen, S. Malanin, R. Lehtonen, T. Saarikko, R. Vaaja, H. Moberg ja M. Selin. Foto R. Lehtonen

HENKILÖTIETOJA

**Kauppaneuvos
Hannes Stiebler
50-vuotias**

Kauppaneuvos Stiebler on syntynyt 15 p:nä huhtikuuta 1920 Brunnessa. Päättetyään koulunkäyntinsä hän valmistui hammasteknikoksi v. 1936—1940 tapahtuneen ammattikoulutuksen jälkeen. Sodan aiheuttaman keskeytyksen jälkeen hän on harjoittanut vuodesta 1945 lähtien itsenäisesti hammasteknikon ammattia.

"HAMMASTEKNIKKO" lehdessä seuraava numero ilmestyy syyskuun puolessa välissä. Tähän numeroon ajottu aineisto pitää olla toimituksessa elokuun 20. päivään mennessä.

Toimitus

Vuonna 1952 hän perusti hammastarvikealan liikkeen Perchtoldsdorfissa.

Itävallan presidentti on 31 lokakuuta 1969 myöntänyt ammattiliittoastomestari Hannes Stieblerille kauppaneuvoksen arvonimen. Tämä kunnianosoitus myönnettiin Itävallan eräälle ansiokkaimmista hammasteknikkoalan toimihenkilöistä.

Vuodesta 1956—1962 kansainvälisen hammasteknikkojärjestön I.A.Z:n varapuheenjohtajana ja vuodesta 1962 saman järjestön puheenjohtajana toiminut kauppaneuvos Stiebler on erikoisesti ansioitunut alamme ammattikoulutuksen ja ammattitason kohottamisessa sekä suoraan kansalle tapahtuvan proteesityön alalla, jonka seurauksena voidaan pitää kansanterveyden paranemista.

Stieblerille oli jo v. 1959 syyskuun 30 päivänä ojennettu kultainen ansiomerkki hänen palveluksistaan Itävallan tasavallan hyväksi.

50 vuotta täyttää 28. 6. erikoishammasteknikko *Elis Ahonen* Tampereella.

50 vuotta täyttää 3. 7. erikoishammasteknikko *Aarre Nieminen* Uudessakaupungissa.

50 vuotta täyttää 15. 7. hammasteknikko *Anders Blom* Helsingissä.

60 vuotta täyttää 4. 8. erikoishammasteknikko *Jouko Waire* Tapanilassa.

Kesäisen lämpimät onnentoivotukset kaikille ja kesän kauneimmat kukaset tuoksullaan juhlapäivänne juhlistakoon.

Suomen Hammasteknikkojen Liitto ry

Perl-Effect

TARCOITAA PROTEESIEN ELÄVÄÄ HOHTOA,
TODELLA "OIKEAOPTISIA" HAMPAITA...

VIVOSTAR PE
SR-VIVODENT PE

"OIKEAOPTISET" POSLIINI- JA AKRYLIHAMPAAT

IVOCLAR

HAMMASVÄLINE OY

H:ki 10, Keskuskatu 8, puh. 12 623
Turku, Aurakatu 8, puh. 27 921

HUOMIO!

UUSI OSOITE..... Martintie 5-7
Suomenoja

UUSI PUH.NRO 88 15 83
88 27 09

UUSI TOIMINTAMUOTO.. Tarkistakaa
Tilauslistaamme

VANHA TUTTU..... Laatuvara
Kohtuuhintaan

HASA Oy

HUIPPULAATUA EDULLISESTI
VITA - POSLIINI - HAMPAIDEN
AKRYyli - ARVO YLITTÄÄ HINNAN

SIJOITAKAA VITA-HAMPAISIIN — SE KANNATTAA
NYT DEVALVAATIOIDEN JA REVALVAATIOIDEN AIKA-
KAUTENA

Yksinmyynti:

VEIKKO AUER

Puh. 14 213 — Vuorikatu 22 A — Helsinki 10

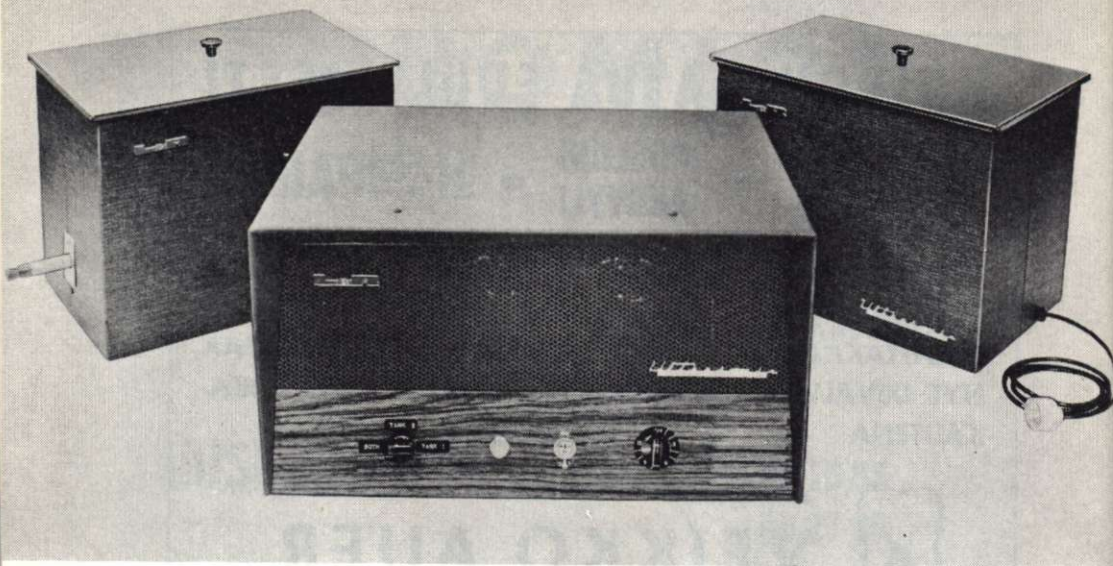
Hammaskultaa

LEVYÄ LANKAA VALUA

KULTAKESKUS OY
(NW)

Ent. Westerback Oy

Helsinki 10, Eerikinkatu 7, puh. 64 12 34

LEAR ULTRASONIC

Ultraäänipesukone, hammasteknikon uusi apulainen.
Verraton valu- ja kipsitöiden puhdistukseen, kullan
kiilloitukseen ym. Ei kuukausipalkkaa eikä sosialikuluja.
Hankintahinnat alkaen mk 790,—.

KONEITA — NESTEITÄ
VALUMASSAA

KELLOTUOTE OY
I. ROBERTINKATU 14 HELSINKI 12
☎ 659 099

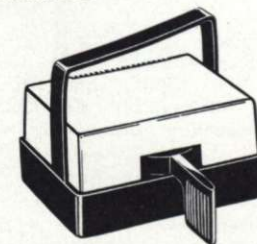
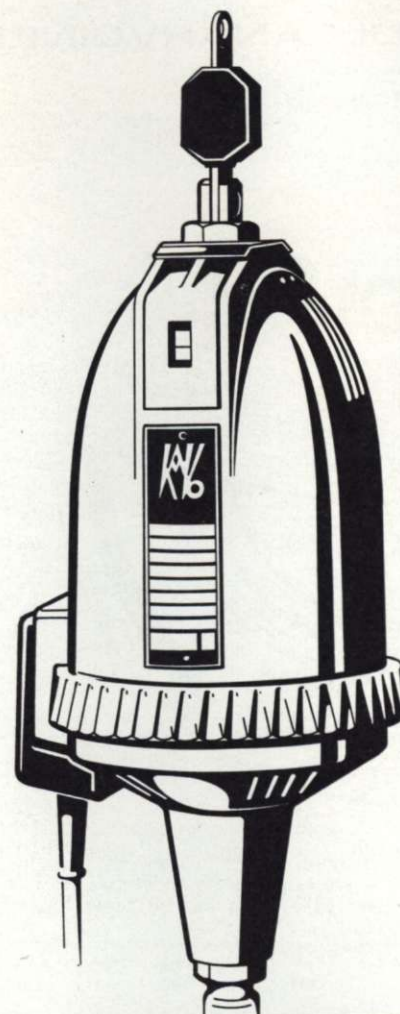
TEKNILLISET MOOTTORIT

jalkavastuksineen
tarjoavat täydellisen
varmuuden.

Kaksoiseristetty moottori-
kuori on iskunkestävästi
lasikuituvahvistettua
polyesterimuovia.

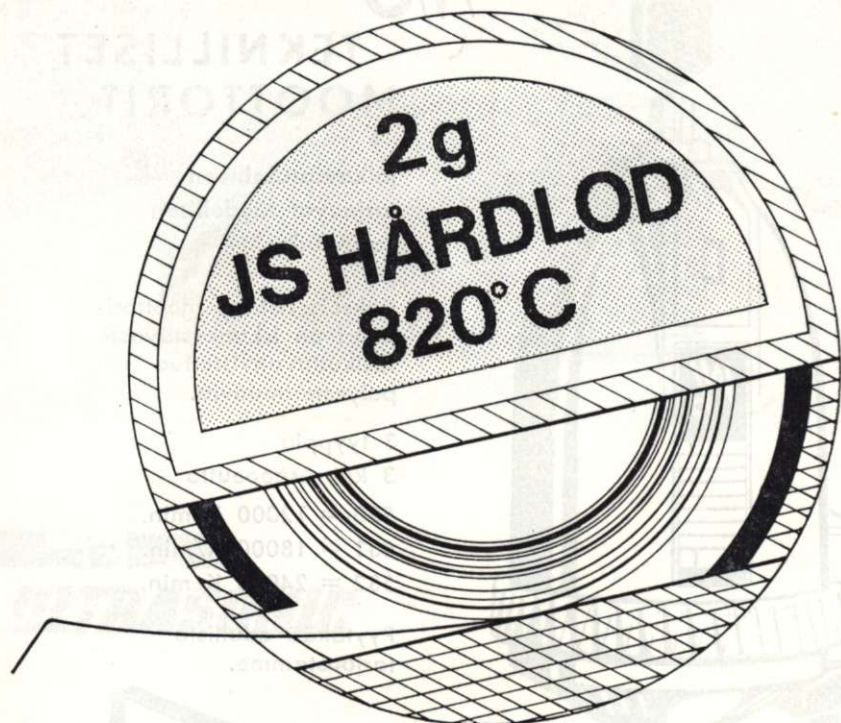
3 tyyppiä
3 kierrosnopeutta
520 = 12000 K/min.
531 = 18000 K/min.
532 = 24000 K/min.

Pyytäkää edullista
tarjoustamme.

KALTENBACH & VOIGT LÄNSI-SAKSA
MAAHANTUOJA: OY DENTALDEPOT AB

JUOTE JOKA ON KULLANARVOINEN

Juotteille asetamme samat korkeat vaatimukset kuin kovakullallekin. Niitten tulee olla kestäviä, helpojuoksuisia, hienojyväisiä ja sitäpaitsi niillä pitää olla helppo juottaa. Niinkuin esim. JS-kovajuotesarjalla 850, 820 ja 730 jotka ovat erikoisesti sovitettut kovakulta-seoksillemme.

	730		820		850	
Jalomet.pitoisuus ^{0/00}	Au/670 Pt/25		Au/710 Pt/ 27,5		Au/740 Pt/27,5	
Sulamisintervalli C °	660-730		765-820		790-850	
Ominaispaino	14,3		14,7		15,4	
	Peh.	Kark.	Pehm.	Kark.	Pehm.	Kark.
Brinellikovuus	122	189	106	180	131	210
Venymä %	17	—	27	2	29	7
Vetoraja kg/mm ²	33	69	27	60	26	50
Murtoraja kg/mm ²	46	69	40	64	42	59
Väri	vaalea kulta		kuten C-kulta		kuten C-kulta	

Valmistetaan myös levynä 1,5 g

Suomessa

oy DENTALDEPOT AB

John Sjöding & Co
GÅRDSVAGEN 2 171 52 SOLNA TEL 08/83 03 85

Helsinki 1970 Kirjapaino Meritullintori